

OD NASICH DOPISOVATELO.

Předem několik slov k dopisovatelům a korespondentům. V posledních dobách naplavené jsou různými dopisy a dotazy tou měrou, že by nám nestačilo místo na jejich poměrně střídmé i kdyby byl P. Z. čtyřlístek tak velkým jako je, natož pak ještě na jejich zodpovězení. Protož stákneme z jednotlivých dopisů toliko přímalé a podstatné dotazy a prosby pochytávající a podáváme k nim odpovědi.

Red. P. Z.

Ely, Ia. — 1.) Proč jsou všechny banky, všichni velkovýrobcové a všichni milionáři pro zlatou měnu? 2.) Republikáni nám praví, že svobodná ražba pomůže jen majitelům stříbrných dolů, proto, že dostanou za 53 centů dolar; potom nám praví, že bude jen za 53 centů v dolaru a pak, že to budou jen 50ti centové dolar.

J. C. Dvořák.

Pozn. red. — 1.) Tohle je novinka! Pan Sewall, demokratický kandidát místopředsedství, je na příklad milionář a je pro měnu stříbrnou; rovněž tak řádů z 23 milionářských majitelů stříbrných dolů, kteří vlastní dohromady \$447.000.000, není pro měnu zlatou — to by musel být jen proti sobě. Ostatně ti milionáři, bankéři, továrníci atd., kteří jsou pro zlatou měnu, jsou pro ni zajisté asi z těchto důvodů, z jakých jsou pro ni všichni dělníci a dohospodáři a finanční odborníci a z těchto důvodů, proč každý civilizovaný stát se vynasnažil anebo se snaží (Rusko) zavést měnu zlatou. Jsou pro měnu zlatou asi proto, že je spořádaná, pevná, neporušená, pozitivní a nevydává se za to, čím není. 2.) Proč svobodná ražba stříbrna pomůže majitelům stříbrných dolů, vidíte z následujícího: Majitel stříbrného dolaru platí nyní dělníku \$3.00 mzdy, k čemuž potřebuje 5 uncí stříbra. Když byla za svobodná ražba, obdržel z těch 5 uncí stříbra 6 stříbrných dolarů a když z nich dá dělníkům, zbydou mu tři čisté výtěžek. Tím majitel stříbrných dolů získá a jeho dělník bude o polovici mzdy připraven. Neboť pochybujeme, že kapitalisté vlastně stříbrné doly jsou jinými než kapitalisté jiní a že v případě volné ražby stříbra zdvojnásobí jim mzdu a dají jim 5 uncí téhož za den práce, jako musel činit nyní.

Box Butte, Neb. — Čtená red. — Jsem opět v té proslulé Box Butte a doufám, že dovolíte, abych mohl ještě pár slov říci ve Vašem ctěném časopisu. To budiž můj poslední dopis pro tento podzim. Pak v zimě, až nebude co dělat, si o tom více promluvíme, neboť teď mám málo času na psaní, neb ten chudý člověk se musí dít a lopotit a honit světem s místa na místo po tom "poctivém" dolaru! Ale chyba, ony nejsou nikde, aneb málo kde. A tam, kde jsou, ti je dobře držet, tak aby je udrželi "zdravě," jak vy je nazýváte. Zdravá měna! My chudí bychom raději viděli je méně zdravé, totiž aby nenesly tak velkých úroků a hledaly zaměstnání a obchod. V posledním mém dopise jste poznamenali, že stříbro i zlato jsou zákonné peníze. Jestliže ano, proč Sp. Státy nezaplátí Anglicku stříbrem, kterého má tolik v pokladně? (1) A přec se musí dlužit peníze, zlato. Od roku 1791 až do roku 1873, 16 srn stříbra mělo cenu jednoho dolaru, neb jedno zrno zlata. (2) Jakmile jsme odmítli svobodnou ražbu stříbra a vzali za měřítko zla o, stříbro šlo dolů a s ním všechny jiné věci, (3) až to přišlo tam, kde dnes sto jíme. Rok 1873 měl vliv i na Mexiko a celou zem, neb zamětnutí stříbra v Americe mělo v zápětí i totiž v Německu a v celé latinské unii.

(4) Americký dolar stříbrný má tedy za 53 cty stříbra a nemůže tedy býti po celém světě uznán za plnohodnotný dolar? Proč jest teď v roce 1896 tak velký scaldil v ceně mezi zlatem a stříbrem, proti roku 1850? Nechtí snad výrobek, když světový výrobek jest 15 k 1? (5) Stříbro jako zlato mezi námi v Americe. Ale co tomu říká Argibek? Za stříbro nechtí! (6) Nevěříme vše co říká a mnoho šerpám z Pokroku Záp. i z Omaha Bee i z jiných anglických časopisů, jež se mi namátnou. V r. 1891 a 1892, když roslula Box Butte County dala dvě úrody z ruský lid umíral hladu, to ovšem jsme v Box Butte County prospívali. Ale co tomu řeknou ti dělníci ve velkých městech, již byli tehdy na strážku a jejich rodiny byly v bídě sklíčeny. A to bylo pod ochranou celní! Nebyla již dříve ohromná bída mezi dělnictvem, než přišla demokratická strana k veslu? Pamatojí ty davy lidí, které chodily v proces se svými životy v ruce a to za republikánské vlády v roce 1876 a od té doby jsem jich viděl mnoho. (7) Ani věřit nemohu, že Cleveland by byl kdy zvolen, kdyby byla bída a nouze lid nenutila. Před čtyřmi lety jsem psal do Vašeho ctěného listu a byl jsem tenkrát, jako jsem dnes, na straně chudých, aniž bych byl před povídal cenu pšenice aneb obiliv. Psal jsem totiž, že kapitalisté chudý lid chtějí mít připoutaný jako pes a budou i tak pokračovat, že svého cíle dosáhnou. Ale uchovej nás ti moct! Nikdy jsem nechtěl a nechci být prorokem a přece dovolím si říci, že budeme mít svobodnou ražbu stříbra, že ty 53 centové dolary půjdou za sto centů, tak jak jdou teď a budu doufat, že budete mít ve ce předplatitelů a méně dlužníků. (8) Dnes nám právě pěkně celý den práti. Minulý týden byl zde návštěvou náš vážený přítel pan F. Doležal z Fremont. Zářel se od úterka do soboty. Přátelé zlaté měny jej přiměli, aby udělal v Hay Springs feč, což se stalo za velkého shromáždění a došel bouřlivého potlesku.

F. W. Feidler.

Pozn. red. — (1) Spojené Státy neplatí své povinnosti, ať v Anglicku neb zde, stříbrem v pokladně ležícím ze dvou příčin: Předně, nežli v pokladně žádné stříbro, které by náleželo vládě a mohlo se k tomu účelu použít. Stříbro ležící v pokladně jest tam ku splacení dluhopisů, jež za ně vydány byly a kteréž v oběhu se nalezají. To snad jest všeobecně známo, že Spojené Státy "platily" za stříbro, jež k účelům ražebním kupovaly, svými dluhopisy čili certifikáty a stříbro to musí v pokladně držet, aby každému, kdo ten to dluhopis neb certifikát předloží, mohlo vyplaceno býti. Stříbro ležící v pokladně jest totiž, co vklad na banku. Když si uložíte 100 dol. na banku, obdržíte na tento vklad certifikát. Bank má vaše peníze, vy máte certifikát. Vy můžete požadovat své peníze kdykoliv a bank je povinen vše peníze vám zpět vyplácet. Tolik z peněz na banku, na kolik zní váš certifikát depositář, jest vašich — patří vám a ne banku. Podobně se stříbrem v pokladně. Vláda za ně vydala poukázky, certifikáty a každý držitel certifikátu jest majitelem tolika stříbra, dlečeho v pokladně, na mnoholi certifikát zní, a proto vláda nemůže použít jen jmění cízeho k splacení svých dluhů. Druhá příčina, proč Spojené Státy nemohou, i kdyby chtěly, stříbra k tomu účelu používat, k placení svých povinností, jest, že by krokem takovým uvrhla zemi na základ měny stříbrné. Udržovati veškerou měnu v plné ceně se zlatem mohou pouze jen tehdy, když dají svým věřitelům na vůli, aby si vyvolili, jakou měnu chtějí, a v takové měně vyplácí. Jakmile by ohtěli vypláceti měnou jinou

než jakou by věřitelé jejich chtěli, tím okamžikem by měna taková nepochybně počala klesati v ceně. Malý příklad: Jsou lidé, jichž nota každý vezme skoro tak rád jako hotové, kterým každý obchodník rád prodá, ať mají právě v době koupě čim platit aneb ne a jsou lidé, jichž nota nestojí za nic a kteří nemají žádný úvér. Proč to? Ten, kdo mále svoji nota, aneb svůj účet zaplatiti na požádání, kdo mále věřitelům říci: "Dám Vám, co chcete, buď hotové anebo nota, vyberte si," toho nota jest jako hotové. Ten ale, který nemůže platit i při nejlepší vůli, by i byl poctivcem, přece nepožít takový úvér, protože obchodník neví, kdy dostal by od něho, co mu právem náleží. A právě proto, že Spojené Státy až posud všem svým věřitelům platily peníze nejlepšími, plnohodnotnými, udržela a udržuje se veškerá naše měna na rovně s nimi. Jakmile by to přestalo, jakmile by Spojené Státy buď nechtěly aneb nemohly platiti takovými penězi, jak si věřitelé přejí, počaly by ovšem všechny ostatní peníze krom dobrých a plnohodnotných klesati v ceně. To jest nezvratitelný běh, o tom už nás zkušenosti všech národů i nás samých. Jakmile ku příkladu v míru válce nemohla vláda platit penězi a počala vydávat papírovou měnu, zlehčáky, počaly tyto klesati v ceně a tak by muselo být podobně i se stříbrnou měnou, až by klesla na obnos vnitřní hodnoty. (2) Poměr 16 ku 1 nepanoval od roku 1791 do 1873, nýbrž pouze od roku 1834 do nynějšíka. Před tím byl poměr 15 ku 1. (3) Nic nepostrádá více podstaty, nežli domněnka, že zrušením svobodné ražby stříbra cena téhož klesla a vše jiné v témž poměru. Že mnohé výrobky a mnohé plodiny jsou nyní levnější než byly, jest pravda, ale právě tak jest pravda, že to nestojí v žádné souvislosti s klesáním ceny stříbra. Kdyby stříbro toho bylo příčinou, tedy musli bychom býti toho svědky, že všechny věci stejnoměrně, zároveň se stříbrem klesaly zcela tou měrou jako stříbro. A nejen to, nýbrž musilo by býti pravdou, že pokud jsme měli svobodnou ražbu stříbra, všechny ceny udržovaly se na stejné míře. Však ani jedno ani druhé není pravdou. Následující tabulka sestavená z údajů opisu Statistical Abstract 1895 snad dostatečně vyvrací domněnku podobnou:

Table with 12 columns: Rok, Cena stříbra, Cena vepřového dobytka, Cena hovězího kus, Bavi-lina libra, Látky bavln. yard, Vlna, Ohio fleece praná, Pšenice bushel, Kukuřice bushel, Žito bushel, Oves bushel. Rows show data from 1873 to 1896.

POZNÁMKA. V letech 1872 do 1878 jest cena v papírové měně, která kolísala a sice byla průměrem r. 1873: 112½, 1874: 111½, 1875: 114½, 1876: 111, 1877: 104½, 1878: 101½.

(4) Tohle se jaksi neshoduje s jinými obyčejnými tvrzeními populistů. Pan Bryan a populisté vůbec tvrdí, že pro naše finanční politiku ovládá na jest Anglii, zatím ale podle tohoto ovládáme my veškerou finanční politiku celé zeměkoule, když všechny země musí nás následovat. Pravdou ovšem je, že v Německu usneseno bylo dříve nežli v Americe o zavedení základu zlatého, totiž hned roku 1871. (5) Dojista není rozdíl v ceně mezi zlatem a stříbrem proto, že zákonem z roku 1873 na krátkou dobu vypuštěn byl stříbrný dolar se seznamu mincí, neb od té doby bylo stříbrných dolarů raženo \$431.000.000 a ještě máme neraženo stříbra v pokladně za \$150.000.000. Kdo chce viděti, ten pozná z této tabulky vykazující zrást výroby

stříbra, proč jest levnějším, levnějšíjm nežli dřívě:

Table titled 'Výroba stříbra na celém světě' with columns for Year, Total production, and Price per ounce. Rows show data from 1873 to 1896.

Jestliže tento "světový výrobek" nalezá se nyní na světě v množství 18 ku 1, aneb 16 ku 1, to na věci úplně nic nemění. Naše sklizeň kukuřice na příklad jest obyčejně čtyřkrát tak velká jako pšenice, ale proto cena kukuřice není jen čtvrtina ceny pšenice. Naše sklizeň žito obnáší pouze jednu dvacatinu sklizeň pšenice, ale proto přece neprodává se žito v jedné dvacetině ceny pšenice. Naše sklizeň pšeničky tvoří pouze jenom jednu čtyřicetinu sklizeň pšenice, co do počtu bushů, ale proto přece nemá jen jednu čtyřicetinu ceny pšenice. Tu padá na váhu též spotřeba a odbyt. Jestli že jest výroba nad skutečnou potřebu, pak klesají ceny nepoměrně a naopak. Však dejme tomu, k vůli argumentu, že ten světový výrobek stříbra jest poměrně 18 ku 1. (V roce 1895 bylo dohyto na celém světě 9 820,125 uncí zlata a 174,796 875 uncí stříbra, proč pak nechtí poměr, který panoval od roku 1791 do roku 1834, poměr našich "dědů", 15 ku 1? Proč v roce 1873, kdy se dohylo 4,653,675 uncí zlata a 63,267,187 uncí stříbra, nebyl poměr 13 ku 1, v jakémž stálo dohyváni obou kovů a proč panoval 16 ku 1? Proč když v letech padesátých dohyváno bylo ročně 6½ milionů uncí zlata a pouze 30½ milionů uncí stříbra průměrem ročně, nepanoval poměr pět ku jedné, totiž proč nebyl poměr ceny rovným k poměru výroby? (6) Stříbro jako zlato mezi námi jest obě plnohodnotným z příčiny dříve uvedené a kdyby nebylo té příčiny, pak by u nás bylo právě tak jako v Mexiku—, aneb v jiných zemích, jichž měna založena jest na stříbru. Ani Angli,

vály a panují lepší poměry pro dělníka než kdekoliv jinde na celém světě a přec je zde nejvíce strážků. Pak nejsou také strážky jako strážky. V dobách, o kterých váleň pan dopisovatel zmínku činí, byly velkou většinou strážky o zvýšené mzdy, nyní jsou proti snížení. Nevyvstává tedy ze strážků, že by tehdy bývalo hůře. Ba právě naopak, jest všeobecně známo a zjištěno, že všeobecně blahoby: v semí dostoupil stupně nejvyššího. V roce 1873 byl v senátu zvolen výbor, aby vyšetřil stav mzdy a ceny životních potřeb a ve své zprávě podává o mzdě následující výkaz:

Table titled 'Zaměstnání: Měda průměrná roku' with columns for Year and Wage. Rows show data for 1850, 1860, 1890 for various occupations like Smith, Carpenter, etc.

Dělníci mají dobře v paměti ty doby, tu hojnost zaměstnání a dobrou mzdu v oněch letech a dovedou je ocenit vůči nynější bídě. (7) Pravda má pan dopisovatel, že měli jsme v letech sedmdesátých krizi a bylo to za ochrany celní, ale bylo to také za špatné, znehodnocené měny. Měli jsme tehdy peníze, kteréž kolísaly, majíce někdy ceny až 90 centů na dolar a jindy ne více než 80. Právě proto, že zlo špatné a kolísající méně tehdy uznáváno, přijat byl zákon o návratu ku dobré a pevné měně, což stalo se novým rokem 1879 a od té doby ať do nastoupení Clevelanda dosjěla země netušeného a nikdy a nikde nebývalého blahobytu.

Nejen, že mzdy v oněch letech valně stouply jak výše bylo ukázáno, nýbrž i potřeby životní se staly levnějšími a podle úřední zprávy komisaře dělnického Wrighte, vezmou-li se průměrné ceny a průměrná mzda jaké panovaly v roce 1860 za měřítko a označí se číslicí 100, pak byly poměrné ceny a poměrné mzdy v následujících letech jak následuje:

Table with 2 columns: Year and Index. Rows show data from 1873 to 1891.

Z toho následuje pouze jenom jedna věc a ta jest, že musíme míti dostatečnou ochranu celní a při ní dobrou měnu, abychom dožili se nejlepších časů. V roce 1873 za ochrany celní ale při špatné měně měli jsme finanční krizi právě tak dobře jako nyní, kdy máme nedostatečnou ochranu celní a jsme ohrožováni stříbrařstvem a jako v letech 1816 1837 a 1857, když jsme měli svobodnou ražbu stříbra, ale neměli jsme ochranu celní. (8) Kdybychom mohli sdíletí náhledy váženého pana dopisovatele, kdož by si toho pak více přál než my sami? Však my nevěříme, že při svobodné ražbě stříbra bude toto rovnocenným se zlatem v poměru 16 ku 1, proto že je to úplnou nemožností a veškerá zkušenost i dějiny o opaku učí. Kdyby tomu bylo tak, pak by populisté nechtěli svobodnou ražbu stříbra, poněvadž tuto požadují pouze jen proto, aby byly peníze laciné. Že by v případě svobodné ražby stříbra dolar stříbrný koloval za 100 centů stříbrných, to rádi přiznáme, ale že by měl jen po loviční cenu zlata, to je jisto!

Sibley, O. T. 14ho září 1896. — Čtená redakce! Žně se začaly 3ho července v našem okolí a vše se poskakalo a vymílalo, co po krupobiti zbylo. Ale nebylo by ještě tak zle, kdyby demokraté svůj slib byli dodrželi, že bude pšenice za dolar. Demokraté jsou jako ti kněží, oni slibují po smrti nebeské království, ale nedovedou dokázat, zdali něja-